

Vad ger lönsamhet på stora mjölkgårdar?

Johan Ocklind, LRF Konsult
johan.ocklind@konsult.lrf.se

Grundläggande faktorer

Det är ordning och reda på gården, utanför och i mjölkstallet och på kontoret. Gården har en hög hygienivå, det finns bra och fasta rutiner. Ledaren och personalen har kontroll och fokus på de viktigaste delarna i produktionen. *Alla delar* både roliga och tråkiga. Gården har en hög nivå av rationalitet, det får inte finnas onödiga och arbetskrävande moment. Motivationsnivån och engagemanget skall vara högt hos personal och ledare.

Gårdar som inte har lönsamhet har ofta inte kontroll, orken finns inte att sköta dagliga rutiner. Gårdarna befinner sig i tillväxtfas vilket gör att man tappar fokuseringen på nuläget. Det är svårt att komma ikapp, ledaren och personalen har fullt upp att *"släcka bränder"*. Bristande motivation och engagemang. Det finns flera olika delar som gör att man inte får gårdens produktion och lönsamhet dit man vill.

Maskineriet

En mjölkproduktion kan jämföras med en stor passagerarfärja. Alla funktioner i färjans maskineri måste fungera för att kunna transportera kunderna från punkt A till B, det vill säga leverera tjänsten/produkten. Alla maskiner ska snurra och vara väl smorda. När det inte gnisslar någonstans så kommer utväxlingen som ska ge färjan/gården de extra pengarna som är kalkylerade. Om kunskapen och förmågan saknas att hitta och åtgärda gnissel och problem kommer maskineriet aldrig kunna leverera till 100 procent.

På en färja liksom en mjölkproduktion måste alla i besättningen känna till och behärska sitt arbetsområde med dess regler och rutiner. Tydliga mål och uppföljning av dessa för att vi ska hålla den kurs och hastighet som planerats.

Det krävs en bemanning med kompetens och ansvarstagande som produktionsprocessen kräver.

Varje mjölkföretag har sina lösningar för produktionsprocessen. Därför måste varje företag hitta sin instruktionsbok hur vi gör mjölk på lönsammaste sätt.

Ledarskapet

Färjan skall ha en kapten som har kunskapen att styra och axla befälsrollen. När mjölkföretaget växer är det viktigt för ledaren att tänka igenom vilken ledarroll som krävs. Att styra/leda en stor passagerarfärja är inte som att segla en 30-fotare. När personalen intar sina positioner måste även ledaren göra detta.

Det är viktigt att ledaren förmedlar sina kunskaper om hur en lönsam mjölkproduktion ska bedrivas i mjölkföretaget. Företaget kommer bara att få den kapacitet som ledaren besitter.

För ledaren är ansvaret både att se till att via *"Herd Management"* hålla en lönsam mjölkproduktion tillsammans med personalen för att åstadkomma resultaträkningen. Ledaren behöver även ta ett ansvar för *"Business Management"* eller med andra ord, balansräkningen. Färjan skall behålla sitt värde.

Drivkrafter

Alla människor har olika drivkrafter och personligheter. Detta styr ledarens prioriteringar och fokusering. En del mjölkföretagare har ibland bråttom att bygga och växa i koantal. De tycker även ofta att det är väldigt roligt. Detta skapar höga krav på ledaren och personalen att klara av den tänkta produktionen i takt med att företaget investerar.

Andra mjölkföretag har mycket bra lönsamhet och till synes alla förutsättningar rätt för att utöka produktionen och tjäna mer pengar. Ledarna i dessa företag ser, förstår och har säkerligen hört detta från andra. Ändå så väljer de att inte investera. De ser kanske även istället vilka krav det ställer på dem och är inte beredda att sätta sig i den situationen.

Vilka egenskaper i form av drivkraft och personlighet som ledaren besitter ger denne olika styrkor och svagheter. Detta tillsammans med prioriteringar har ofta en mycket stor inverkan på slutresultatet och lönsamheten.

Mervärden

Det finns potential att hitta lönsamhet i mjölkföretaget som inte direkt rör mjölkproduktionen. Detta kan vara olika former av samarbeten inom mjölk-

produktionen eller i växtodling, vidareförädling av egna produkter, sidoverksamheter på gården. Det kan även vara olika former av produktionsformer som ger ett mervärde. Allt detta kan innebära olika former av synergieffekter med mjölkproduktionen som gör att totalresultatet blir lönsammare. Verksamheten kan vara av varierande omfattning.

Nya verksamheter ställer då återigen nya krav på ledaren att ha kontroll och veta vad som ger omsättning och lönsamhet. Ledaren måste besitta kapaciteten styra och utveckla nya verksamheter utan att tappa fokus i den befintliga mjölkproduktionen. Likväl som positiva effekter kan skapas, ökar risken för att negativa effekter påverkar befintlig verksamhet.